

Διαχείριση Web Περιεχομένου & Γλωσσικά Εργαλεία

Μάθημα 8^ο

Ontology Engineering

Σοφία Στάμου
Άκ. Έτος 2008-09

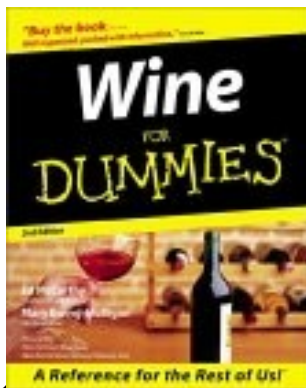
Εισαγωγή

daily specials

Ποιο κρασί
ταιριάζει
με
θαλασσινά;

**Διαμοιρασμένη
ONTOΛΟΓΙΑ
για
κρασιά & θαλασσινά**

Εισαγωγικές έννοιες

- **Τι είναι η οντολογία;**
- Γιατί χρειαζόμαστε οντολογίες;
- Βήμα-προς-βήμα: Ανάπτυξη οντολογίας
- Προβλήματα και λύσεις στην ανάπτυξη οντολογιών
- Ανοιχτά ζητήματα στην ανάπτυξη οντολογιών

Τι είναι η οντολογία;

- **Οντολογία**: σαφής περιγραφή ενός πεδίου
  - Έννοιες
  - Ιδιότητες και γνωρίσματα εννοιών
  - Περιορισμοί ιδιοτήτων και γνωρισμάτων
  - Εξαιρέσεις (*συχνά, αλλά όχι πάντα*)
- Η οντολογία ορίζει:
  - Ένα κοινό λεξιλόγιο
  - Διαμοιρασμένη γνώση

Παραδείγματα οντολογιών

- **Ταξινομίες** στον Παγκόσμιο Ιστό
  - Κατηγορίες Yahoo!
- **Κατάλογοι** για on-line αγορές
  - Κατάλογος προϊόντων Amazon.com
- **Εξειδικευμένη** καθιερωμένη **ορολογία**
  - Unified Medical Language System (UMLS)
  - UNSPSC – ορολογία για προϊόντα και υπηρεσίες

Ontology Engineering

Ontology Engineering: ορισμός των όρων του πεδίου και των συσχετίσεων μεταξύ τους

- Ορισμός εννοιών του πεδίου (κλάσσεις)
- Οργάνωση των εννοιών σε ιεραρχία (ιεραρχία υπο-κλάσεων, υπερ-κλάσεων)
- Ορισμός των γνωρισμάτων και των ιδιοτήτων (πεδία) που μπορεί να έχουν οι κλάσσεις και ανάθεση περιορισμών στις τιμές τους
- Ορισμός των εξαιρέσεων και συμπλήρωση των πεδίων ορισμού τους

Εισαγωγικές έννοιες

- Τι είναι η οντολογία;
- **Γιατί χρειαζόμαστε οντολογίες;**
- Βήμα-προς-βήμα: Ανάπτυξη οντολογίας
- Προβλήματα και λύσεις στην ανάπτυξη οντολογιών
- Ανοιχτά ζητήματα στην ανάπτυξη οντολογιών

Χρησιμότητα Οντολογιών

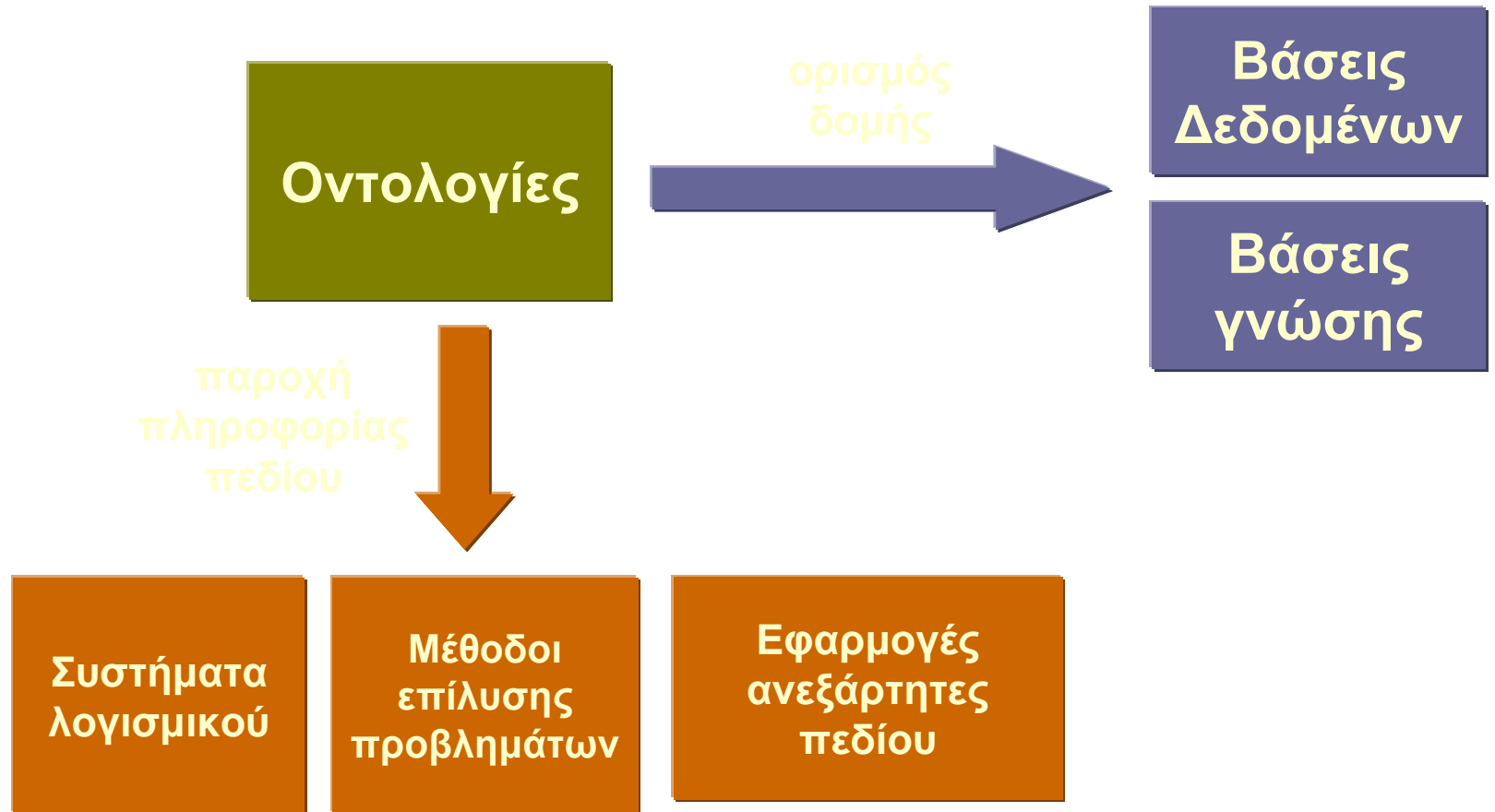
- Διαμοιρασμός **κοινής γνώσης** για τη δομή και των τρόπο οργάνωσης της πληροφορίας
  - Μεταξύ ανθρώπων
  - Μεταξύ προγραμμάτων λογισμικού
- Δυνατότητα **επαναχρησιμοποίησης της γνώσης** ενός πεδίου
  - Για την αποφυγή της *επανακάλυψης του τροχού*
  - Για την προσθήκη προτύπων έτσι ώστε να επιτρέπεται η διαλειτουργικότητα

Χρησιμότητα Οντολογιών

- Για να κάνουμε συγκεκριμένες υποθέσεις για το πεδίο ενδιαφέροντος
  - Εύκολο να αλλάξουμε τις υποθέσεις πεδίου (π.χ. μια βάση γνώσης για τη γενετική)
  - Εύκολο να ερμηνεύσουμε και να ενημερώσουμε τα δεδομένα
- Για το διαχωρισμό της γνώσης του πεδίου από τη λειτουργική γνώση
  - Επαναχρησιμοποίηση της γνώσης πεδίου και της λειτουργικής γνώσης ξεχωριστά

Η οντολογία είναι μόνο η αρχή

Εισαγωγικές έννοιες

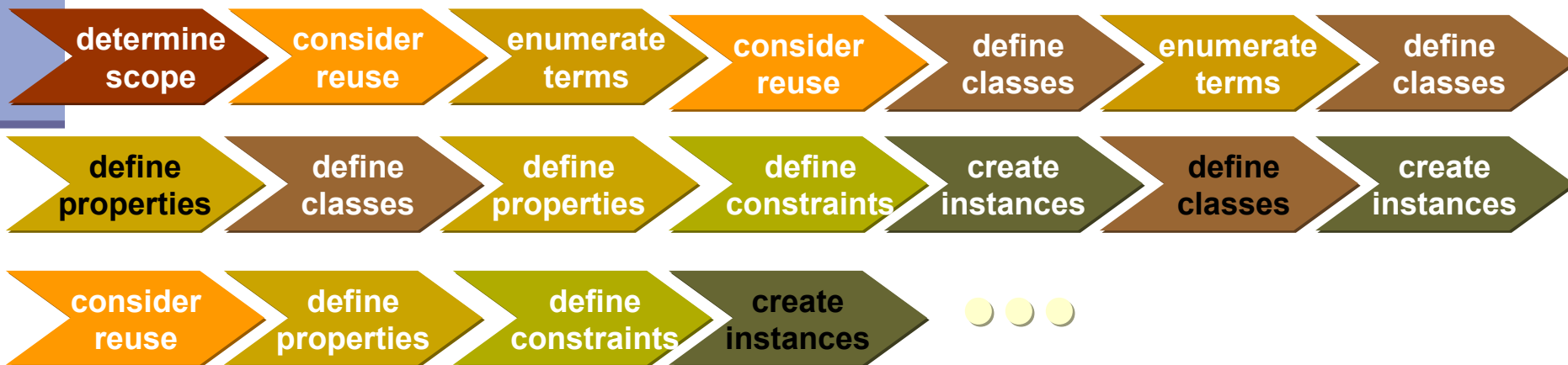
- Τι είναι η οντολογία;
- Γιατί χρειαζόμαστε οντολογίες;
- **Βήμα-προς-βήμα: Ανάπτυξη οντολογίας**
- Προβλήματα και λύσεις στην ανάπτυξη οντολογιών
- Ανοιχτά ζητήματα στην ανάπτυξη οντολογιών

Διαδικασία ανάπτυξης οντολογίας

Στο σημερινό μάθημα

Στην πραγματικότητα: επαναληπτική διαδικασία

Εργαλεία ανάπτυξης οντολογίας

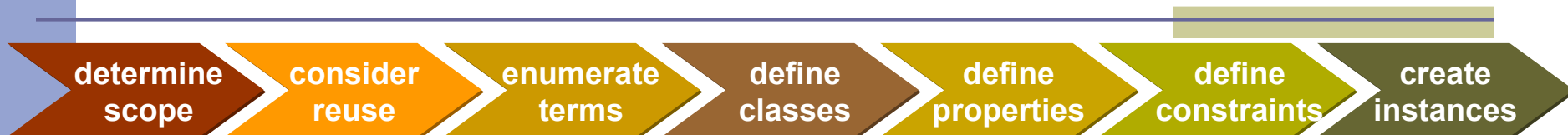
■ Protégé-2000

- Εργαλείο γραφικής ανάπτυξης οντολογίας
- Υποστηρίζει πλούσιο γνωστικό μοντέλο
- open-source και διαθέσιμο
(<http://protege.stanford.edu>)

■ Άλλα διαθέσιμα εργαλεία:

- Ontolingua και Chimaera
- OntoEdit
- OilEd

Ορισμός πεδίου και σκοπού

- Ποιο πεδίο θα καλύπτει η οντολογία;
- Ποια θα είναι η χρησιμότητα της οντολογίας;
- Τι είδους ερωτήσεις θα πρέπει η πληροφορία στην οντολογία να μπορεί να απαντήσει;

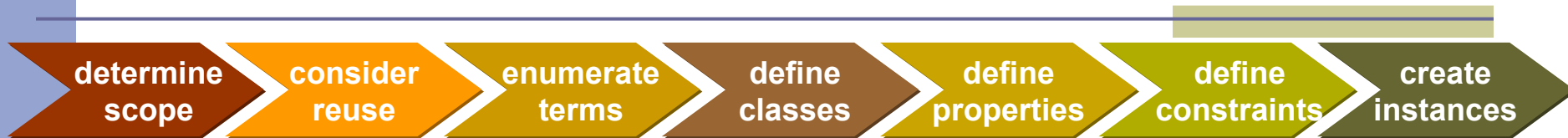
*Οι απαντήσεις τις παραπάνω ερωτήσεις μπορεί να αλλάζουν
διαρκώς*

Επανα-χρησιμοποίηση οντολογίας

- Γιατί να επανα-χρησιμοποιήσουμε μια οντολογία;
  - Για εξοικονόμηση προσπάθειας/ κόπου
  - Για αλληλεπίδραση με τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε άλλες οντολογίες
  - Για την αξιοποίηση οντολογιών που έχει αξιολογηθεί η χρησιμότητά τους από άλλες εφαρμογές

Απαρίθμηση σημαντικών όρων

- Ποιους όρους πρέπει να περιέχει η οντολογία;
- Ποιες οι ιδιότητες αυτών των όρων;
- Τι πρέπει να αναφέρουμε για τους όρους αυτούς;

Ορισμός κλάσεων

- Μια κλάση είναι μια έννοια του πεδίου
- Μια κλάση είναι μια συλλογή στοιχείων με παρόμοιες ιδιότητες

Κληρονομικότητα κλάσεων

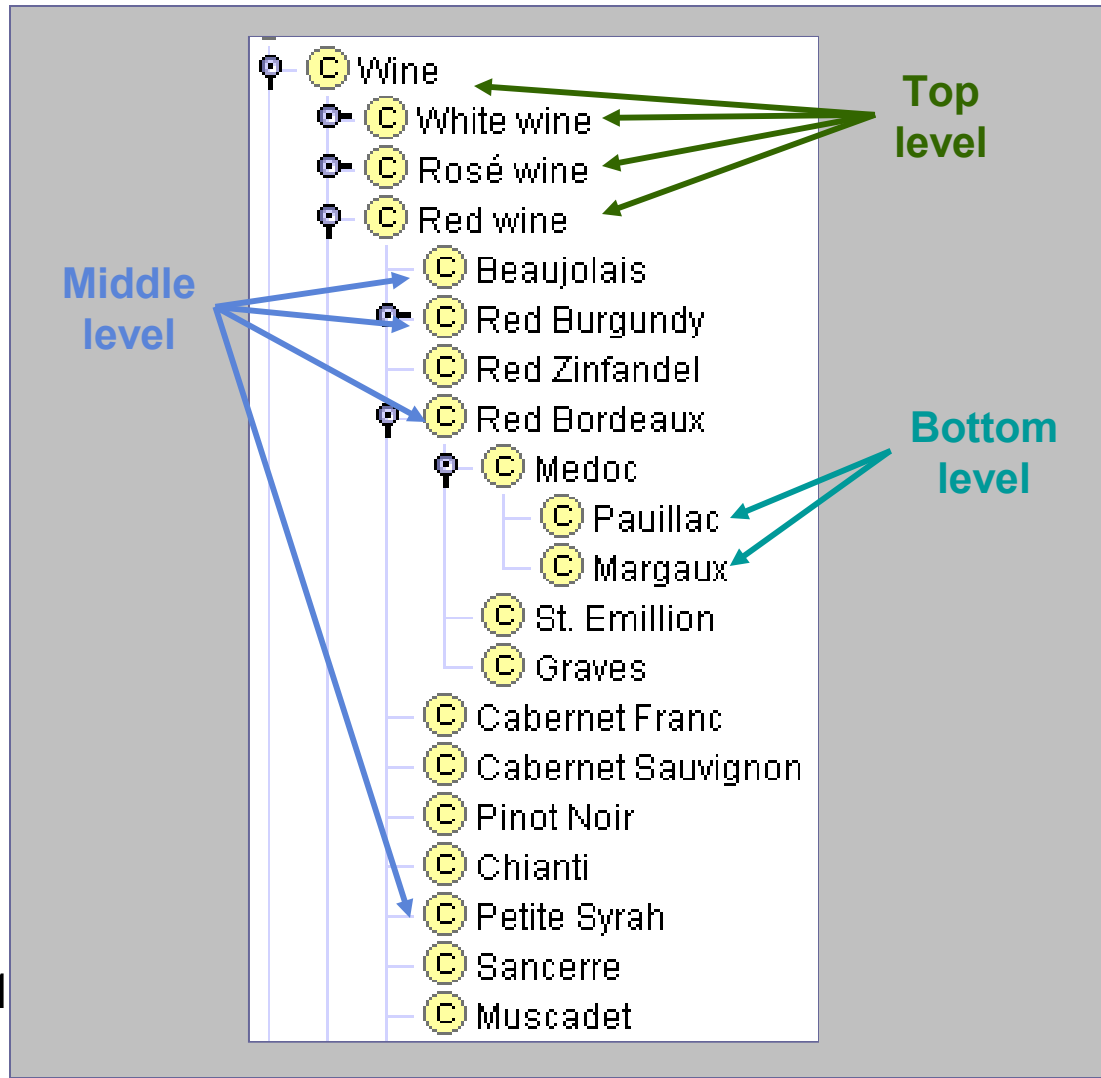
- Οι κλάσεις οργανώνονται σε μια ιεραχική ταξινόμια (ιεραρχία υπο-κλάσεων, υπερ-κλάσεων)
- Μια ιεραρχία κλάσεων είναι συνήθως μια IS-A ιεραρχία:
ένα στιγμιότυπο μιας υπο-κλάσης είναι ένα στιγμιότυπο της υπερ-κλάσης
- Αν ορίσουμε την κλάση σαν ένα σύνολο στοιχείων, η υποκλάση είναι ένα υποσύνολο

Κληρονομικότητα κλάσεων - παράδειγμα

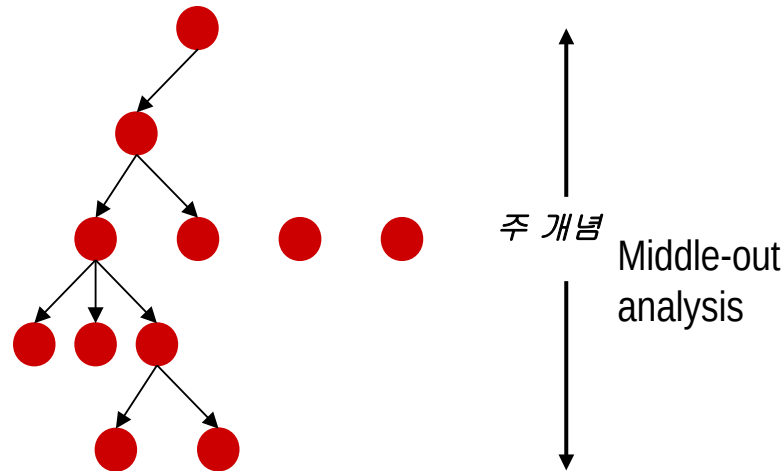
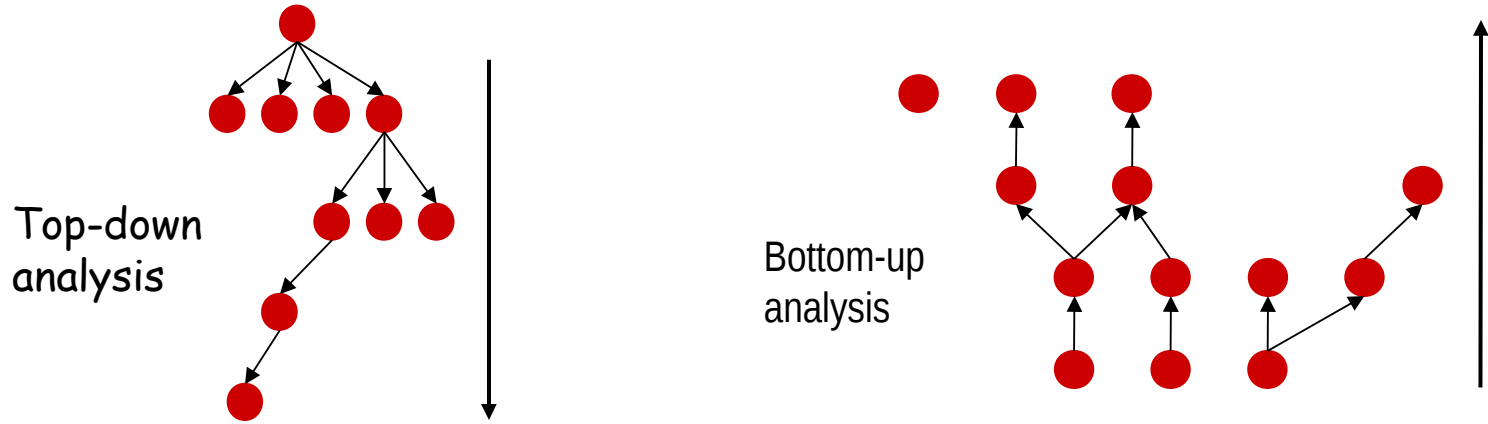

- Μήλο υπο-κλάση του φρούτου
Κάθε μήλο είναι φρούτο
- Κόκκινο κρασί υπο-κλάση του κρασιού
Κάθε κόκκινο κρασί είναι κρασί

Επίπεδα ιεραρχίας

Μοντέλα ανάπτυξης οντολογίας

Μοντέλα ανάπτυξης οντολογίας

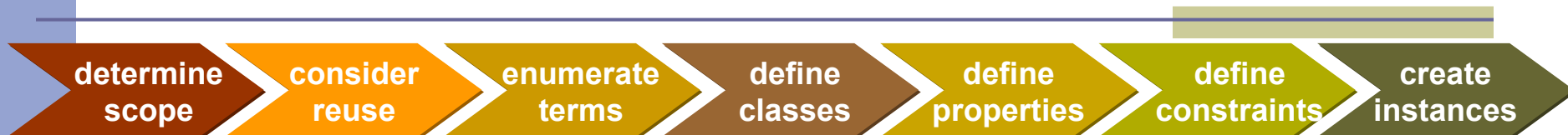
- **top-down** – πρώτα ορίζονται οι πιο γενικές έννοιες και στη συνέχεια εξειδικεύουμε
- **bottom-up** – πρώτα ορίζονται οι ειδικές έννοιες και στη συνέχεια τις οργανώνουμε σε πιο γενικευμένες κλάσεις
- **συνδυασμός** – ορίζουμε τις πιο γνωστές έννοιες και στη συνέχεια τις γενικεύουμε και τις εξειδικεύουμε

Τεκμηρίωση

- Οι κλάσσεις είναι συνήθως τεκμηριωμένες
  - Περιγράφονται σε φυσική γλώσσα
  - Απαριθμούνται οι υποθέσεις του πεδίου που σχετίζονται με τους ορισμούς των κλάσεων
  - Απαριθμούνται τα συνώνυμα
- Η τεκμηρίωση των κλάσεων και των πεδίων τους είναι τόσο σημαντική όσο και η τεκμηρίωση του κώδικα!

Ορίζοντας τις ιδιότητες των κλάσεων

- Τα πεδία ορισμού των κλάσεων περιγράφουν τα γνωρίσματα των παραδειγμάτων της κλάσης και τις συσχετίσεις τους με άλλα παραδείγματα

Ιδιότητες

- Τύποι ιδιοτήτων
  - “ενδογενείς” ιδιότητες: **γεύση** και **χρώμα** κρασιού
  - “εξωγενείς” ιδιότητες: **όνομα** και **τιμή** κρασιού
  - μέρη: **συστατικά** ενός γεύματος
  - συσχετίσεις με άλλα αντικείμενα: **παραγωγός** κρασιού
- Απλές και σύνθετες ιδιότητες
  - Απλές ιδιότητες (γνωρίσματα): περιέχουν πρωτεύουσες τιμές (αλφαριθμητικά, αριθμοί)
  - Σύνθετες ιδιότητες: περιέχουν (ή δείχνουν σε) άλλα αντικείμενα (π.χ., αμπελώνας)

Κληρονομικότητα κλάσεων

- Μια υποκλάση κληρονομεί όλες τις ιδιότητες της υπερκλάσης της

Αν ένα κρασί έχει όνομα και γεύση, ένα κόκκινο κρασί έχει κι αυτό όνομα και γεύση

- Αν μια κλάση έχει πολλές υπερκλάσεις κληρονομεί ιδιότητες από όλες τις υπερκλάσεις της

*Το πόρτο είναι κόκκινο κρασί και γλυκό κρασί.
Κληρονομεί την ιδιότητα “περιεκτικότητα σε ζάχαρη: υψηλή” από τη δεύτερη κλάση και την ιδιότητα “χρώμα: κόκκινο” από την πρώτη κλάση*

Περιορισμοί ιδιοτήτων

- Οι περιορισμοί ιδιοτήτων (**facets**) περιγράφουν ή θέτουν τα όρια στο σύνολο των πιθανών τιμών ενός πεδίου ορισμού

Το όνομα του κρασιού είναι αλφαριθμητικό

Ο παραγωγός του κρασιού είναι στιγμιότυπο του αμπελοπαραγωγού

Ένας αμπελώνας έχει ακριβώς μία τοποθεσία

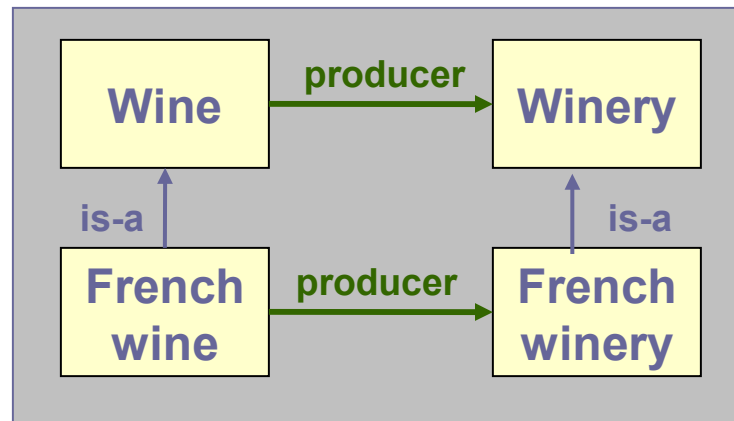
Facets (περιορισμοί ιδιοτήτων)

- **cardinality** – το πλήθος των τιμών που μπορεί να πάρει ένα πεδίο ορισμού
- **value type** – ο τύπος των τιμών που μπορεί να πάρει ένα πεδίο ορισμού
- **Minimum and maximum value** – το εύρος των αριθμητικών τιμών στο πεδίο ορισμού
- **Default value** – η τιμή που παίρνει το πεδίο ορισμού αν δεν οριστεί σαφώς κάποια διαφορετική

Facets και κληρονομικότητα

- Μια υποκλάση κληρομονεί τα πεδία ορισμού των υπερκλάσεων της
- Μια υποκλάση μπορεί να απωλέσει τα facets για να περιορίσει το πλήθος των επιτρεπόμενων τιμών

Δημιουργία παραδειγμάτων

- Δημιουργία παραδείγματος για μια κλάση
  - Η κλάση γίνεται άμεσος τύπος του στιγμιοτύπου
  - Οποιαδήποτε υπερκλάση ενός άμεσου τύπου είναι ένας τύπος του στιγμιοτύπου
- Ανάθεση τιμών στα πεδία ορισμού για το παράδειγμα
  - Οι τιμές των πεδίων ορισμού θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους περιορισμούς των πεδίων

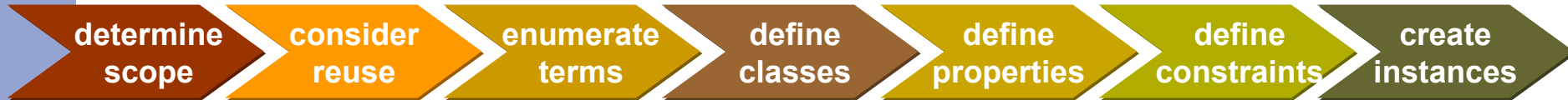
Εισαγωγικές έννοιες

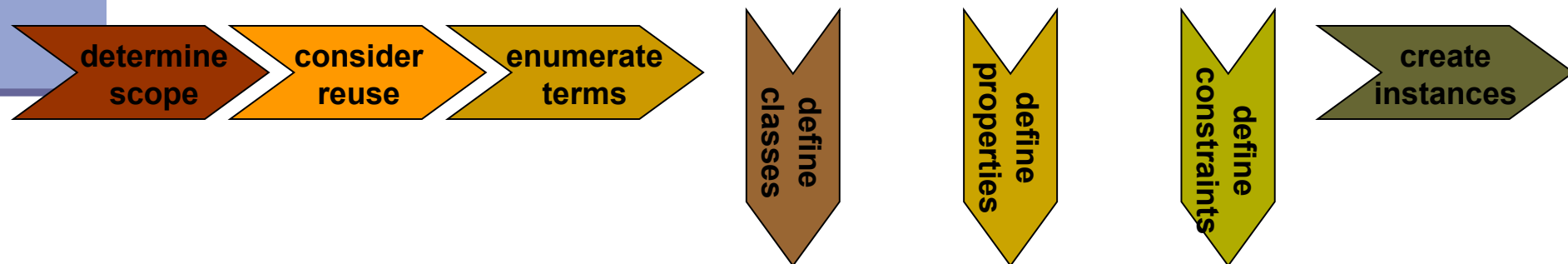
- Τι είναι η οντολογία;
- Γιατί χρειαζόμαστε οντολογίες;
- Βήμα-προς-βήμα: Ανάπτυξη οντολογίας
- **Προβλήματα και λύσεις στην ανάπτυξη οντολογιών**
- Ανοιχτά ζητήματα στην ανάπτυξη οντολογιών

Περισσότερες λεπτομέρειες

■ Κατά πλάτος ανάπτυξη

■ Κατά βάθος ανάπτυξη

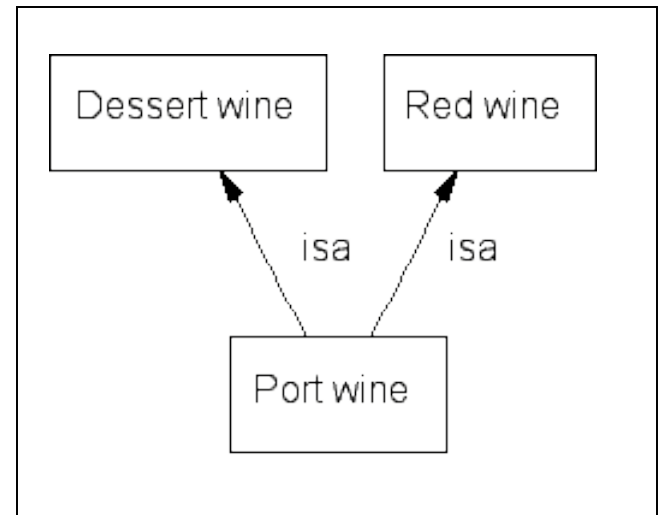
Ορίζοντας τις κλάσσεις και την ιεραρχία κλάσεων

- Σημαντικό να θυμόμαστε:
  - Δεν υπάρχει μία και μόνη σωστή ιεραρχία κλάσεων
  - Υπάρχουν όμως κανόνες που πρέπει να ακολουθήσουμε
- Το ερώτημα είναι:

“είναι κάθε στιγμιότυπο της κλάσης ένα στιγμιότυπο της υπερ-κλάσης της;”

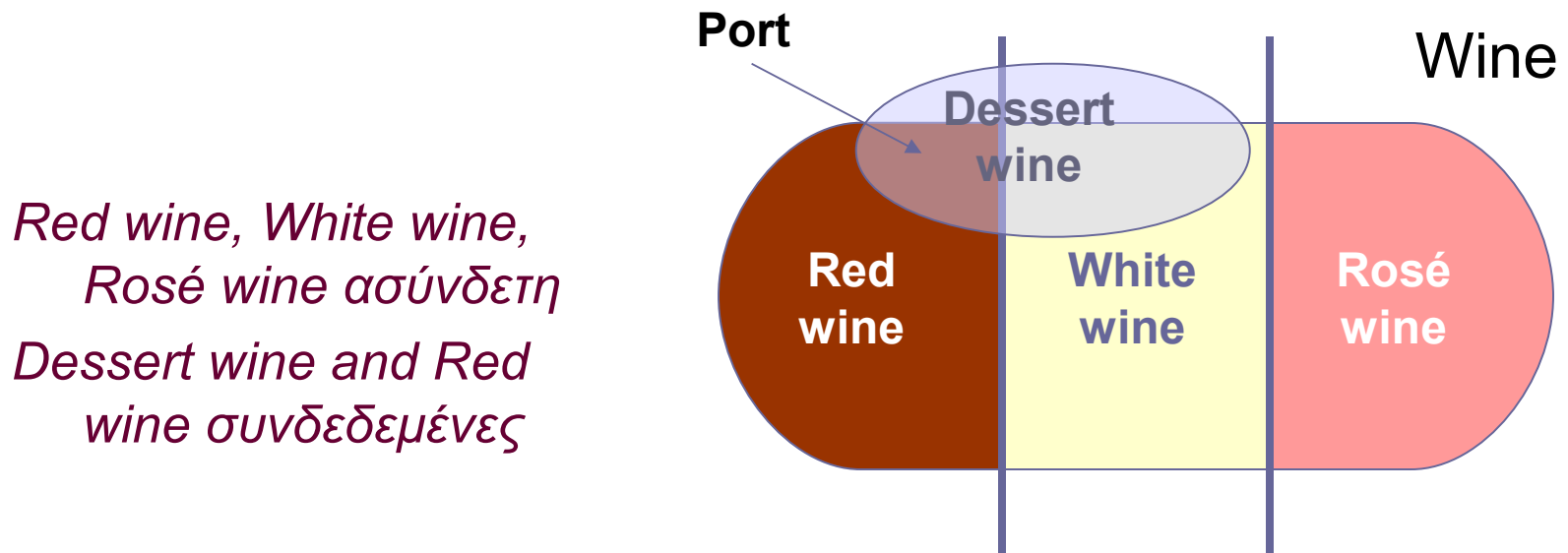
Πολλαπλή κληρονομικότητα

- Μια κλάση μπορεί να έχει πολλές υπερ-κλάσεις
- Μια υπο-κλάση κληρονομεί το πεδίο ορισμού και τους περιορισμούς των γονικών της κλάσεων
- Διαφορετικά συστήματα επιλύουν τις διαφορές με διαφορετικό τρόπο

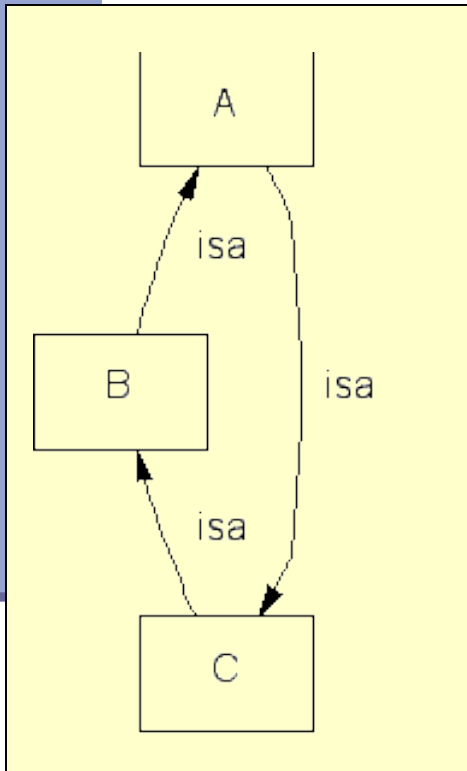

Ασύνδετες κλάσσεις

- Οι κλάσσεις είναι ασύνδετες όταν δεν έχουν κοινά στιγμιότυπα
- Οι ασύνδετες κλάσσεις δεν μπορούν να έχουν καμιά κοινή υποκλάση

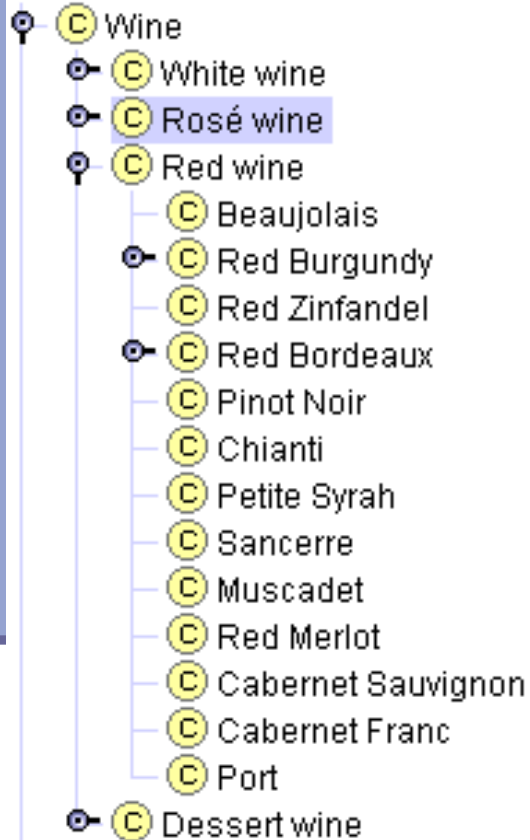

Αποφεύγοντας τους κύκλους

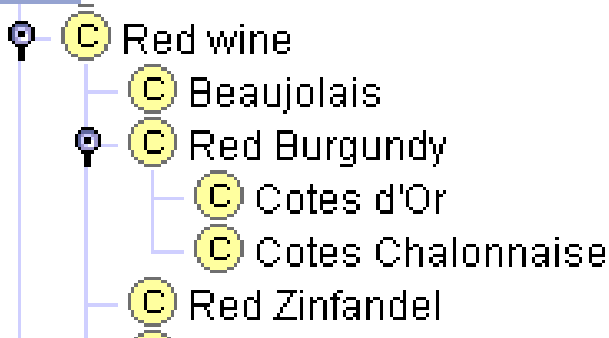
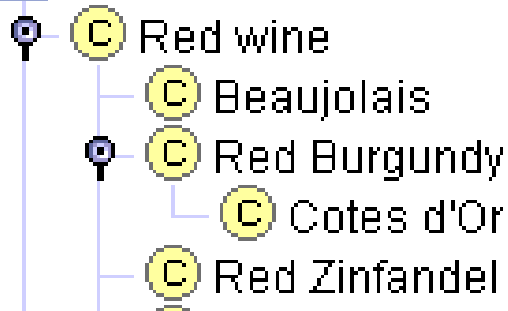
- Κίνδυνοι πολλαπλής κληρονομικότητας: κύκλοι στην ιεραρχία κλάσεων
- Οι κλάσεις A, B, και C έχουν ισοδύναμα σύνολα στιγμιοτύπων
  - Εξ'ορισμού τα A, B, και C είναι ισοδύναμα

Αδέρφια στην ιεραρχία κλάσης

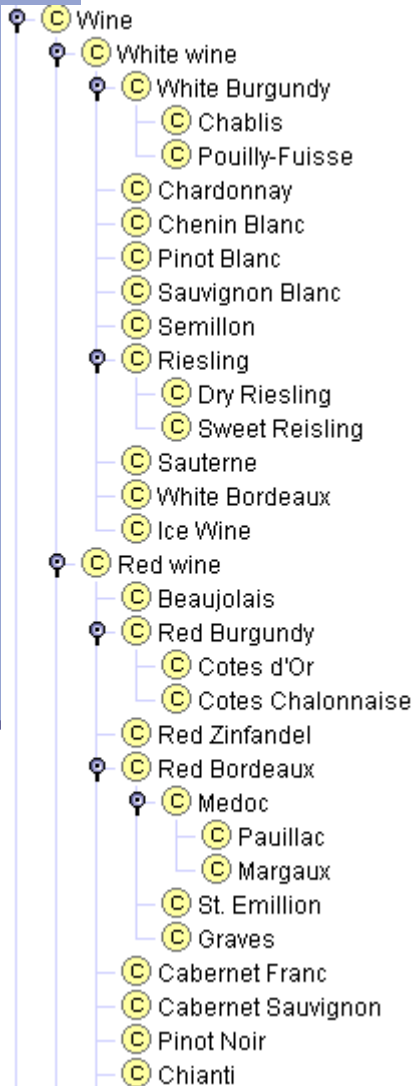
- Όλα τα αδέρφια (siblings) στην ιεραρχία κλάσης πρέπει να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο γενικότητας
- Σύγκριση με τις ενότητες και υπο-ενότητες των βιβλίων

Η ιδανική οικογένεια

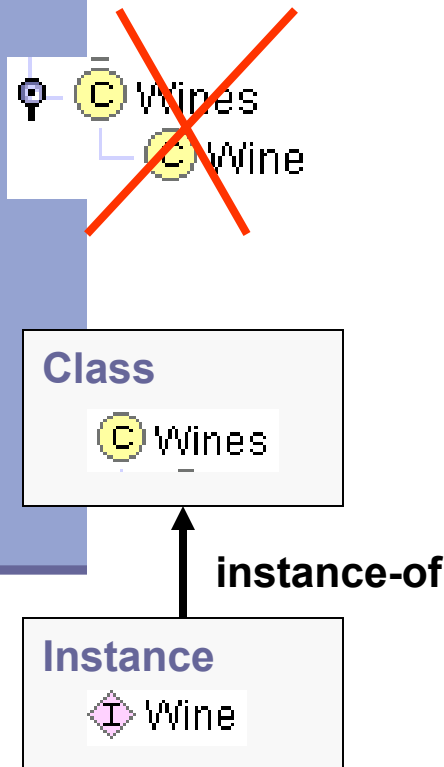
- Αν μια κλάση έχει μόνο ένα παιδί μπορεί να υπάρξει πρόβλημα μοντελοποίησης
- Αν το μόνο Red Burgundy κρασί που έχουμε είναι το Côtés d'Or, γιατί να δημιουργήσουμε την υπο-ιεραρχία;

Η ιδανική οικογένεια

- Αν μια κλάση έχει περισσότερα από 12 παιδιά, ίσως χρειαστούν επιπλέον υπο-κατηγορίες
- Όμως, αν δεν μπορεί να υπάρξει φυσική υποδιαίρεση είναι προτιμώτερο να κρατήσουμε τη μεγάλη λίστα υποκατηγοριών

Ενικός και πληθυντικός στα ονόματα των κλάσεων

- Το “wine” δεν είναι kind-of (είδος) “wines”
- Το κρασί είναι ένα στιγμιότυπο της κλάσης Wines
- Τα ονόματα των κλάσεων θα πρέπει να είναι είτε
  - Όλα ενικού αριθμού
  - Όλα πληθυντικού αριθμού

Κλάσσεις και τα ονόματά τους

- Οι κλάσσεις αναπαριστούν έννοιες ενός πεδίου, όχι τα ονόματά τους
- Το όνομα της κλάσης μπορεί να αλλάξει όμως πάντα θα αναφέρεται στην ίδια έννοια
- Τα συνώνυμα της ίδια έννοιας δεν είναι διαφορετικές κλάσσεις
  - Πολλά συστήματα επιτρέπουν την καταγραφή των συνωνύμων ως μέρος του ορισμού της κλάσης

Εισαγωγικές έννοιες

- Τι είναι η οντολογία;
- Γιατί χρειαζόμαστε οντολογίες;
- Βήμα-προς-βήμα: Ανάπτυξη οντολογίας
- Προβλήματα και λύσεις στην ανάπτυξη οντολογιών
- **Ανοιχτά ζητήματα στην ανάπτυξη οντολογιών**

Θέματα που μας απασχολούν

- Δημιουργία περιεχομένου
- Ανάλυση και αξιολόγηση
- Συντήρηση
- Γλώσσες της οντολογίας
- Εργαλεία ανάπτυξης

Περιεχόμενο: Top-level ontologies

- Τι σημαίνει “top-level”;
  - Αντικείμενα: απτά, αφηρημένα
  - Διαδικασίες, γεγονότα, ρόλοι
  - Agents, οργανισμοί
  - Χώροι, όρια, τοποθεσία
  - Χρόνος
- IEEE Standard Upper Ontology
  - Στόχος: σχεδιασμός καθολικής upper-level οντολογίας
  - Διαδικασίες: συγχώνευση upper-level διαθέσιμων οντολογιών

Περιεχόμενο: πρόσκτηση γνώσης

- Δύσκολη διεργασία η πρόσκτηση γνώσης
- Απαλύνεται με τον διαμοιρασμό και την επαναχρησιμοποίηση
- Χρειαζόμαστε αυτόματες τεχνικές πρόσκτησης γνώσης
  - Γλωσσολογικές τεχνικές: πρόσκτηση οντολογίας από κείμενο
  - Μηχανική μάθηση: δημιουργία οντολογιών από δομημένα κείμενα (π.χ., XML κείμενα)
  - Διερεύνηση της δομής του Web: δημιουργία οντολογιών με σάρωση Web sites

Ανάλυση

- Ανάλυση: σημασιολογική συνοχή
  - Παραβίαση περιορισμών ιδιότητας
  - Κύκλοι στην ιεραρχία κλάσεων
  - Όροι που χρησιμοποιούνται χωρίς να έχουν οριστεί
- Ανάλυση: ύφος
  - Κλάσεις με μία μόνο υποκλάση
  - Κλάσεις και πεδία ορισμού που δεν ορίζονται
  - Πεδία ορισμού χωρίς περιορισμούς
- Εργαλεία αυτόματης ανάλυσης
  - Chimaera (Stanford KSL)
  - DAML validator

Αξιολόγηση

- Η μεγαλύτερη δυσκολία στην ανάπτυξη οντολογιών
- Ο σχεδιασμός της οντολογίας είναι υποκειμενικός
- Τι χρειάζεται μια οντολογία για να είναι σωστή (αντικειμενικά);
- Ο καλύτερος έλεγχος είναι η εφαρμογή της οντολογίας για το σκοπό που σχεδιάστηκε

Συντήρηση

- Συγχώνευση οντολογιών
  - Αν δύο ή περισσότερες οντολογίες επικαλύπτονται, τότε δημιουργούμε μία νέα
- Αντιστοίχιση οντολογιών
  - Αντιστοιχίζουμε τις έννοιες των οντολογιών
- Εκδόσεις και εξέλιξη
  - Συμβατότητα μεταξύ διαφορετικών εκδόσεων της ίδιας οντολογίας

Γλώσσες οντολογίας

- Ποιο το κατάλληλο επίπεδο εκφραστικότητας;
- Ποια η σωστή σημασιολογία;
- Πότε η γλώσσα που χρησιμοποιούμε μας αναγκάζει να κάνουμε πολλές υποθέσεις;

Εργαλεία ανάπτυξης οντολογιών

- Υποστηρίζουν διαφορετικές γλώσσες οντολογιών (διαμοιρασμός γνώσης)
- Εκφραστικότητα
- Ευχρηστία
  - Όλο και περισσότεροι ειδικοί συμμετέχουν στην ανάπτυξη οντολογιών

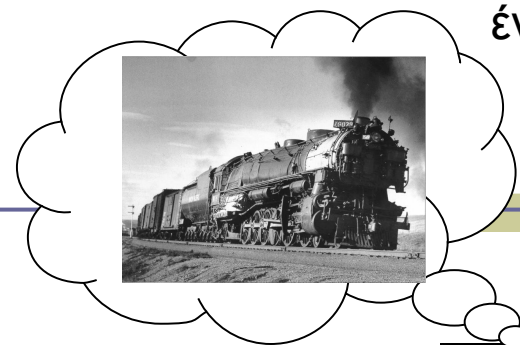
Σημασιολογική δεικτοδότηση

Εννοιολογικές και Λεξικές Οντολογίες

έννοια

έννοια

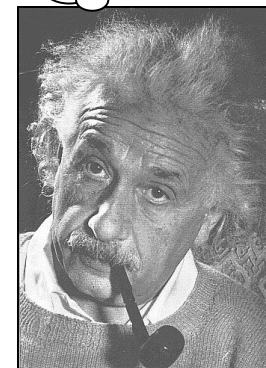

Λεκτική έκφραση

Λέξεις....

Λεκτική έκφραση

.... Λέξεις

Αναζητά
πληροφορία

Ευρετήριο Strings

Παρέχει
πληροφορία

Ερώτημα

- ape
- ....
- energy
- ....
- mass
- ....
- zebra

Πληροφορία

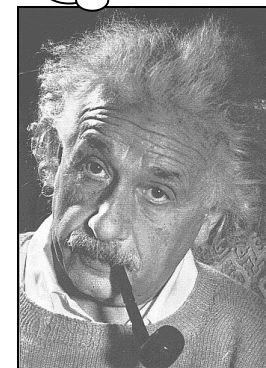
έννοια

Ταίριασμα Εννοιών

έννοια

Λεκτική έκφραση
my **cell** phone....

Λεκτική έκφραση
....**mobile**

Αναζητά
πληροφορία

Ευρετήριο Strings

Παρέχει
πληροφορία

Ερώτημα ~~→~~

- ape
- ....
- ....
- ....
- mobile**
- ....
- ....
- zebra

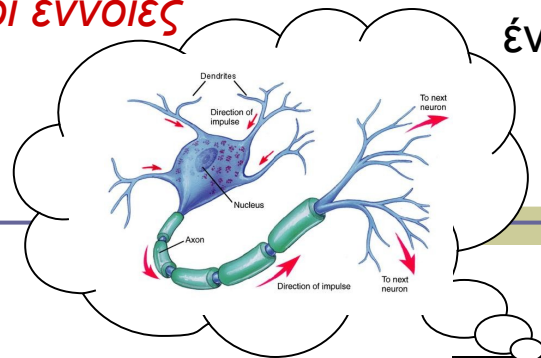
← Πληροφορία

Δεν ταιριάζουν οι λέξεις

έννοια

Δεν ταιριάζουν οι έννοιες

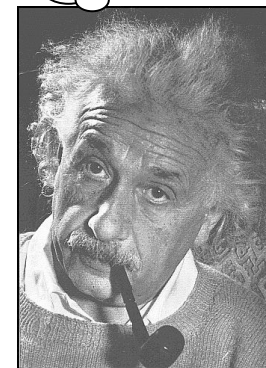

έννοια

Λεκτική έκφραση
my **cell** phone....

Λεκτική έκφραση
....nerve **cells**

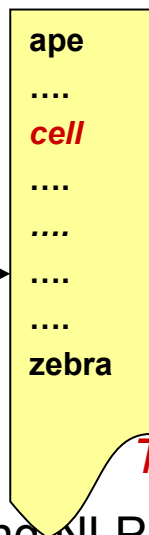

Παρέχει
πληροφορία

Αναζητά
πληροφορία

Ευρετήριο Strings

Ερώτημα

Πληροφορία

Ταιριάζουν οι λέξεις

Λύση

Ταίριασμα εννοιών

- Μπορούμε να συνδέσουμε λέξεις που περιγράφουν την ίδια έννοια:
  - Χρησιμοποιώντας σημασιολογικά δίκτυα (WordNets)
- Μπορούμε να συνδέσουμε λέξεις με λογικά ταυτόσημες ερμηνείες:
  - Χρησιμοποιώντας τυπικές οντολογίες

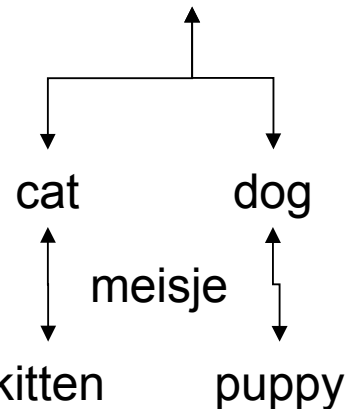
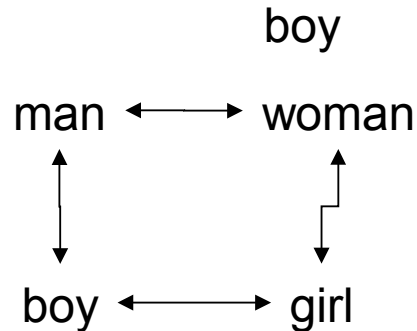
Σχεσιακό μοντέλο σημασιολογίας

animal

kitten

animal

man

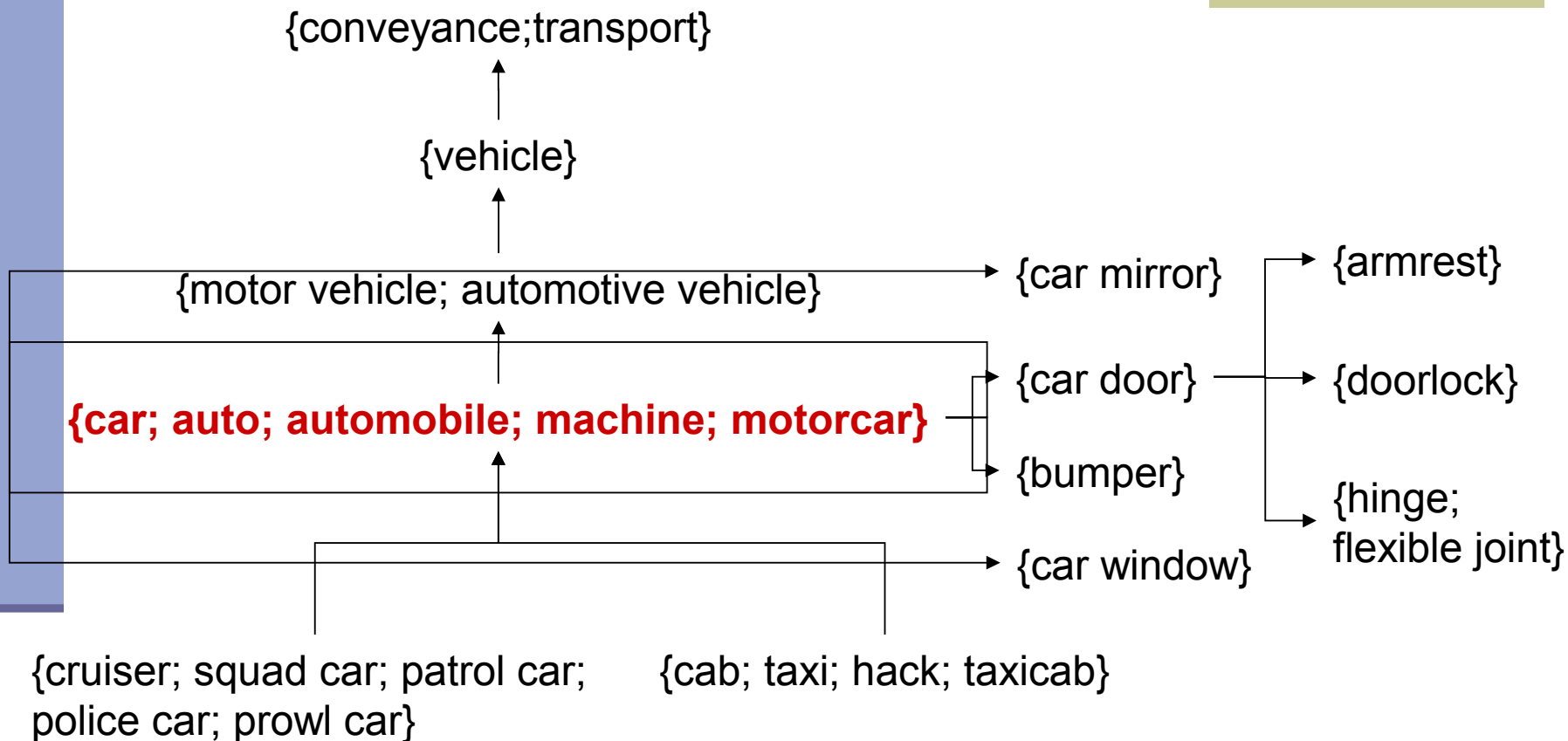
cat

puppy

woman

dog

WordNet: Δίκτυο σημασιολογικά συσχετισμένων λέξεων

WordNet: Δίκτυο σημασιολογικά συσχετισμένων λέξεων

*chronical patient ;
mental patient*

ISA

patient

STATE

disease; disorder

ISA

*stomach disease,
kidney disorder,*

ρ -PATIENT

cure

ρ -CAUSE

ρ -PATIENT

treat

ρ -AGENT

docter

ISA

child docter

**co- ρ -
AGENT-PATIENT**

child

ρ -PROCEDURE

*physiotherapy
medicine
etc.*

ρ -LOCATION

hospital, etc.

Οντολογίες: βασικά γνωρίσματα

- Λειτουργούν σαν καθολικά ευρετήρια εννοιών
- Η λίστα των εννοιών δεν στηρίζεται στο λεξιλόγιο μιας ορισμένης φυσικής γλώσσας, όμως χρησιμοποιεί **οντολογικές παρατηρήσεις**:
  - Η λεκτική αναπαράσταση μιας έννοιας σε **μία** γλώσσα δεν αρκεί για να συμπεριληφθεί στην οντολογία
  - Η λεκτική αναπαράσταση μιας έννοιας σε **όλες** ή σε **πολλές** γλώσσες αρκεί
  - Οι οντολογικές παρατηρήσεις χρησιμοποιούνται για να ορίσουν τις έννοιες της οντολογίας
- Οι έννοιες συνδέονται ιεραρχικά

Οντολογίες vs. WordNet

- Οντολογία → ιεραρχία διαφορετικών τύπων:
Canine ⇒ PoodleDog; NewfoundlandDog;
GermanShepherdDog; Husky
- WordNet:
  - Ονόματα για τους ΤΥΠΟΥΣ:
{**poodle**}_{EN}, {**poedel**}_{NL}, {**puddu**}_{JP}
⇒ ((instance x Poodle))
  - Επικέτες για τους ΡΟΛΟΥΣ:
{**watchdog**}_{EN}, {**waakhond**}_{NL}, {**banken**}_{JP}
⇒ ((instance x Canine) and (role x GuardingProcess))

Ιδιότητες οντολογίας

- **Μινιμαλισμός:** οι λέξεις διακρίνονται μόνο από τις βασικές τους ιδιότητες
- **Καταληπτότητα:** περικλείει όλους τους διαφορετικούς τύπους εννοιών όλων των φυσικών γλωσσών
- **Επιτρέπει ορισμούς** όλων των λέξεων που εκφράζουν ρητές ιδιότητες των τύπων
- **Λογική ισχύς,** επιτρέπει εξαγωγή συμπερασμάτων

Το μέλλον

Δεικτοδότηση εννοιών, όχι λέξεων!

- Η έννοια της λέξης βάσει συμφραζομένων:
  - Είδος κειμένου:
    - *Juventus* => *football*
  - Θέμα παραγράφου:
    - *transfer scandal* => *business, crime*
  - Φράση: γώσσολογικός συνδυασμός λέξεων:
    - [*wing player*]_{*football player*} in [*police cell*]_{*jail*}
  - Θέμα ερωτήματος:
    - *Can I order chicken wings?* => *food*
  - Φράση:
    - [*chicken wings*]_{*dish*}

Ερωτήσεις...
